

ఆత్మస్తుతి.. పరనిందల బడ్జెట్
 వార్షిక బడ్జెట్ అంతా ఆత్మస్తుతి.. పరనిందల తప్పా.. ఏమీ లేదు. బడ్జెట్ను పరిశీలిస్తే పరిపాలన చేతగాక చలా-యన వాదం ఎంచుకున్నట్లు ఉన్నది. బీసీలకు యేటా రూ.20 వేల కోట్లు ఇస్తామని కామాండమైన ప్రకటించిన కాంగ్రెస్.. ఈ బడ్జెట్లో కేవలం రూ.11 వేల కోట్లు మాత్రమే కేటాయించడమేంటి?
 - మధుసూదనరాజు, తాననమంది ప్రతిపక్ష నేత

బాగా తాగండి.. సర్కారును సాదండి!

రెండో ప్రధాన ఆదాయ వనరుగా ఎక్సైజ్ శాఖ.. రూ.50 వేల కోట్ల మధ్యం వ్యాపారంపై గురి

అబ్బూరి ఆదాయం రూ.27,623 కోట్లుగా అంచనా.. గత ఏడాది కంటే రూ.2,006 కోట్లు అధికం.. వ్యాట్ రూపంలో మరో రూ.22,570 కోట్లు

హైదరాబాద్, మార్చి 19 (నమస్తే తెలంగాణ): 'తాగండి.. తాగి ఊగి రాష్ట్ర ఖజానా నింపండి' అన్నట్లుగా రాష్ట్ర బడ్జెట్ రూపుదిద్దుకున్నది. ఆర్థికరంగ నిపుణులు అంచనా వేసిన ప్రకారం రాష్ట్ర బడ్జెట్ రూ.57,344 కోట్లుగా ఉంటుంది. ప్రజలను తాగుబోతులుగా మార్చటం ద్వారా ప్రభుత్వం ఆదాయాన్ని పెంచుకోవాలని చూస్తున్నదని మాజీ మంత్రి అక్షర గారడగినే ఉన్నట్లు నిపుణులు వ్యక్తం చేస్తున్నారు. పర్యాటకం-గాస్ట్ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నదని కూడా ఆరోపించారు. రాష్ట్రంలో పర్యాటక అభివృద్ధి కోసం సూతన పాలసీని అమలు చేసిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం.. తగిన నిధులు కేటాయించకపోవడంపై విమర్శలు ఆసాగించి ఇచ్చింది. పర్యాటకానికి బడ్జెట్లో కేటాలం రూ.775 కోట్లతోనే సరిపెట్టి నిర్లక్ష్యం

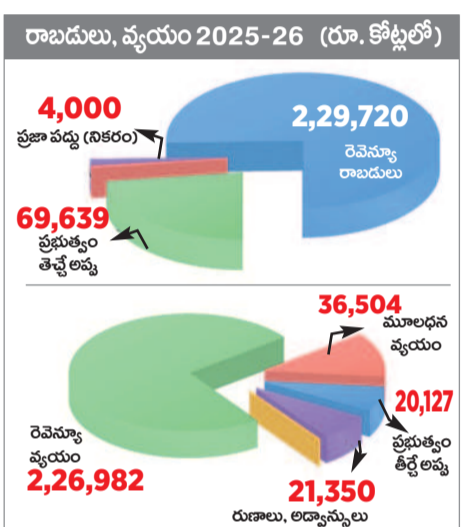
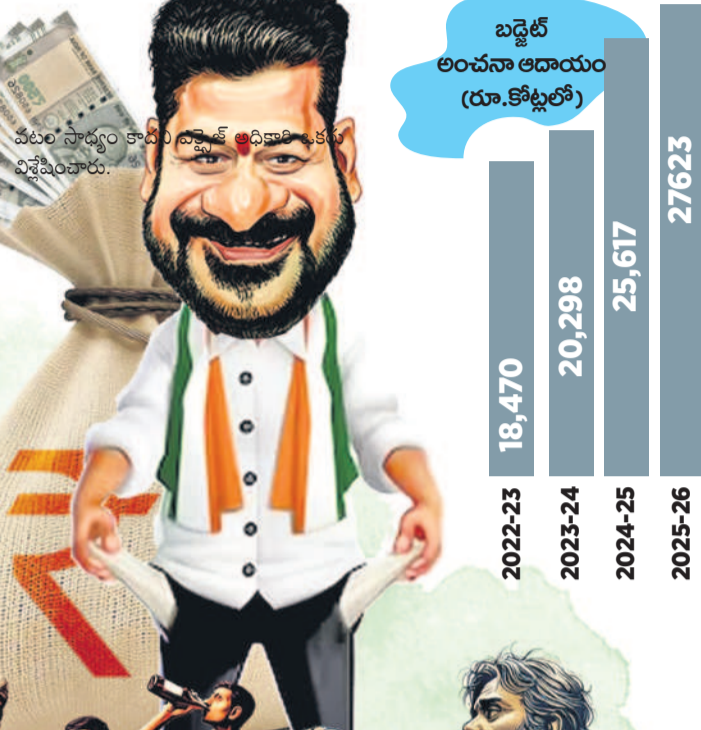
వ్యాట్ను చేర్చిన తరువాత వచ్చే ఆదాయం (రూ.కోట్లలో)

సంవత్సరం	ఎక్సైజ్ రెవెన్యూ	వ్యాట్
2022-23	18,470	14,174
2023-24	20,298	14,579
2024-25	25,617	18,579
2025-26	27,623	22,570

వ్యాట్ల ద్వారా కలిపి ఎక్సైజ్ రెవెన్యూగా పరిగణిస్తారు. మధ్యం క్రాండ్ను బడ్జెట్ ఎక్సైజ్ పన్ను కంటుంది. మధ్యం బెసికే ధర మీద 70 శాతం సువి 120 శాతం వరకు ఎక్సైజ్ పన్ను విధిస్తారు. విదేశీ మద్యమే ఈ సుంకం 150 శాతం లేదా అంతకన్నా అధికంగా ఉంటుంది. ఎక్సైజ్ రెవెన్యూను కలిపి మధ్యం అమ్మకపు ఆదాయంగా గుర్తిస్తామని బీసీలను అధికారులు చెబుతున్నారు. ఈ లెక్కన మధ్యం వ్యాపార టార్గెట్ను రూ.50 వేల కోట్లుగా నిర్దేశించినట్లు వారు చెబుతున్నారు. 2023-24 తెలంగాణలో ఒక్కో వ్యక్తి సగటున మధ్యం కోసం రూ.897 చొప్పున ఖర్చు చేసారని, గత ఏడాది అది సగటు రూ.1,623కు పెరిగిందని, వచ్చే ఏడాది ఈ సగటు పెంచే తప్ప ప్రభుత్వం వెళ్లినట్లు వారు అంటున్నారు.

వ్యాట్ల బాదుడు మరో 22 వేల కోట్లు

ఎక్సైజ్ శాఖ నుంచి మధ్యం సీసాలు తెలంగాణ బీవీఎస్ఎల్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (బీసీబీసీఎల్) ఆధీనంలోకి వస్తాయి. బీసీబీసీఎల్ 80 శాతం వ్యాట్ విధించి దుకాణాలు, బార్లకు విక్రయిస్తుంది. వ్యాట్ ద్వారా ఈ ఏడాది రూ.22,570 వేల కోట్లు ఆదాయం వచ్చుతుంది.

నేతన్నకు బీమా లేదు.. ధీమా లేదు!

- లక్షకు ఒక్క రూపాయి ఎక్కువైనా రుణమాఫీ లేదు
- పరికరాలకు 90% సబ్సిడీ లేదు.. మహిళలకు 2 చీరలు లేవు

హైదరాబాద్, మార్చి 19 (నమస్తే తెలంగాణ): చేనేత, పవర్ లూమ్ కార్మికులను ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేసింది. బడ్జెట్లో రూ.2 వేల కోట్లు కేటాయించినా చూపింట్లే.. చివరకు రూ.371 కోట్లు మాత్రమే ప్రతిపాదించింది. డీంట్ రాష్ట్రంలో హ్యాండ్ లూమ్ (చేనేత), పవర్ లూమ్ కార్మికులు కాంగ్రెస్ సర్కారుపై ఆగ్రహం వ్యక్తం చేస్తున్నారు. చేనేత, పవర్ లూమ్ కార్మికులకు బీమా అమలు గురించి బడ్జెట్లో ప్రస్తావించకపోవడంతో ఆయా కార్మికులు సర్కారుపై ధీమా కోల్పోయారు. బీమా నిర్లక్ష్యం వల్ల రుణమాఫీ విషయంలోనూ సృష్టించిన ఇబ్బందులు, పైగా లక్షకు రూపాయి ఎక్కువైనా చేనేత రుణమాఫీ చేసేది లేదని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఉపాధిరేక రాష్ట్రంలో ఇప్పటివరకు 36 మంది నేత కార్మికులు ఆత్మహత్యలకు పాల్పడ్డారు. వేలాదిమంది కార్మికులు ఉపాధి లేక కుటుంబాలను వదిలి వలస పోయారు. ఇలాంటి దుర్భర పరిస్థితులను బడ్జెట్లో నిధులు కేటాయించలేదని కార్మికులు విమర్శిస్తున్నారు. ఇచ్చిన హామీలను అమలుచేయాలని, బడ్జెట్ కేటాయింపులో ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యానికి వ్యతిరేకంగా రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఆందోళనలు చేపడతామని కార్మికు సంఘాలు

శాఖలవారిగా కేటాయింపులు

2025-26 బడ్జెట్ లంకెల్లో (రూ. లక్షల్లో)...

మొత్తం బడ్జెట్	8,04,985 కోట్లు
రెవెన్యూ వ్యయం	2,26,982 కోట్లు
మూలధన వ్యయం	36,504 కోట్లు
వ్యవసాయ శాఖ	2,479 కోట్లు
పశుసంవర్ధక శాఖ	1,634 కోట్లు
పౌరసరఫరాల శాఖ	5,734 కోట్లు
విద్యాశాఖ	23,108 కోట్లు
మహిళా, శిశు సంరక్షణ శాఖ	2,862 కోట్లు
ఎన్టీ సంత్రేయం	40,232 కోట్లు
ఎన్టీ సంత్రేయం	17,169 కోట్లు
బీసీ సంత్రేయం	11,405 కోట్లు
మైనార్టీ సంత్రేయం	3,591 కోట్లు
ఇతర శాఖ	7,704 కోట్లు
వైద్యారోగ్య శాఖ	12,399 కోట్లు
విద్యుత్ శాఖ	21,221 కోట్లు
హైదరాబాద్ నగరాభివృద్ధి	150 కోట్లు
మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ అండ్ అర్బన్ డెవలప్ మెంట్	17,677 కోట్లు
నీటిపారుదల శాఖ	23,373 కోట్లు
రోడ్లు, భవనాల శాఖ	5,907 కోట్లు
పర్యాటక శాఖ	775 కోట్లు
క్రీడా శాఖ	465 కోట్లు
అటవీ, పర్యావరణ శాఖ	1,023 కోట్లు
దేవాలయ శాఖ	190 కోట్లు
ధర్మశాఖ	10,188 కోట్లు

ఆరోగ్యానికి మొండి 'చెయ్యి'

ప్రభుత్వానికి పట్టిన నేషనల్ హెల్త్ పాలసీ-2017 బడ్జెట్లో 8 శాతం నిధులు కేటాయించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. నేషనల్ హెల్త్ పాలసీ-2017 ప్రకారం మొత్తం బడ్జెట్లో 8 శాతం నిధులు కేటాయించాలి ఉన్నప్పటికీ 4 శాతం నిధులే కేటాయించింది. ఆరోగ్యశాఖకు కేవలం రూ.12,399 కోట్లు కేటాయించింది. నిర్లక్ష్యం వల్ల రూ.5,667 కోట్లు, పథకాలకు రూ.6,726 కోట్లుగా వేరొంది. కేసీఆర్ హయాంలో సగటున కేవలం రూ.5,667 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించింది. వరంగల్లో కేసీఆర్ చేపట్టిన భారీ దవాఖానకు అరకొర నిధులే సరిపెట్టింది. ఈ ఏడాది జూన్ 2 వరకు పెండింగ్లో ఉన్న దవాఖాన నిర్మాణాన్ని పూర్తి చేస్తామని పేర్కొన్నప్పటికీ బడ్జెట్లో ఆ మొత్తం నిధులు కేటాయించలేదు. ప్రాథమిక వైద్యానికి బడ్జెట్లో మాత్రం నిధులు కేటాయించలేదు. బడ్జెట్లో భారీగా నిధులు కేటాయించకపోవడంతో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు (పీహెచ్-సీలు), కమ్యూనిటీ హెల్త్ సెంటర్ (సీహెచ్ఎస్) లోనెట్టినవి తెలుస్తున్నది.

కేసీఆర్ స్వీప్స్ కొనసాగింపు ఊసేలేదు

కేసీఆర్ హయాంలో ప్రతిష్టాత్మకంగా చేపట్టిన కేసీఆర్ కిట్ పనులు మార్చి వరకూ పూర్తిగా పూర్తి చేయాలని భావించిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం, బడ్జెట్లో ఆ స్వీమ్ ప్రస్తావన తీయలేదు. దీంతో పాటు గర్భిణులకు పాస్టికాఫర్లను అందించడంపై లక్ష్యాన్ని కేసీఆర్ ప్రవేశపెట్టిన సూక్ష్మ ప్రణాళికను నిధులు కేటాయించలేదు. ప్రభుత్వ దవాఖానలో ప్రసవమేత ఆడ బిడ్డ పుడితే రూ.18 వేలు, మగబిడ్డ పుడితే రూ.12 వేల అక్షర సాయాన్ని బీఆర్ఎస్ హయాంలో అందించేవారు. దీంతో ప్రభుత్వ దవాఖానలో ప్రసవాల సంఖ్య భారీగా పెరిగింది. దీంతో పాటు అమ్మబడి చావానాల నిర్లక్ష్యానికి కూడా బడ్జెట్లో నిధులు కేటాయించలేదు. కేసీఆర్ కు కళ్లెట్టి, ఆరోగ్యశాఖలో ప్రజలకు ఉపయోగపడే చాలా సంక్షేమ పథకాలకు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం మంగళం పాడిందనే అభిప్రాయం

సాగుకు 9328 కోట్ల తగ్గింపు

- వ్యవసాయానికి కోత.. అన్నదాతకు వాత
- రుణమాఫీకి పైసా కూడా కేటాయించని సర్కారు
- రైతుల రుణమాఫీకి రేపంకీ ప్రభుత్వం లక్ష్యాన్ని
- 16.65 లక్షల మందికి రూ.10,384 కోట్లు బాకీ

నమ్మించి నట్టేట అనుచారని అన్నదాతలు ఆవేదన

హైదరాబాద్, మార్చి 19 (నమస్తే తెలంగాణ): రైతులకు రూ.2 లక్షల రుణమాఫీ చేసేందుకు రూ.31 వేల కోట్లు సమీకరిస్తున్నారని ఆ గత బడ్జెట్ ప్రసంగంలో డిప్యూటీ సీఎం, ఆర్థికమంత్రి భట్టి విక్రమార్కు చెప్పారన్నారు. 'రైతులకు ఇచ్చిన మాటలకు కట్టుబడి మా ప్రభుత్వం వారిని రుణ విముక్తులను చేసింది. వారికి రూ.2 లక్షల రోపు రుణాలను మాఫీ చేసింది.' తాజా బడ్జెట్ ప్రసంగంలో భట్టి విక్రమార్కు మంత్రి ఒక్కో కానీ ఏడాదిలోనే మాట మారించి, రూ.2 లక్షల పైగా రుణం గల రైతులు.. ఆ పై రుణాన్ని బ్యాంకుల్లో ఎప్పుడు చెల్లిస్తే ఆ మరుక్షణమే ప్రభుత్వం తరఫున రూ.2 లక్షల వారి ఖాతాలో జమ చేస్తాం' పలు సందర్భాల్లో సీఎం రేపంకేరెడ్డి వ్యాఖ్యలు ఈ విధంగా రుణమాఫీ అయిపోయిందని చెప్పా ప్రభుత్వం తాజా బడ్జెట్లో పైసా కూడా కేటాయించలేదు. రుణమాఫీపై ఇద్దరు సర్కారు పెద్దలు మాట తప్పారని విమర్శించి విమర్శిస్తున్నారు. రుణమాఫీకి కాంగ్రెస్ సర్కారు రాండాం చెప్పిందని, పెద్ద డోళా ఇచ్చిందని రైతులు మండిపడుతున్నారు.

కట్టొంది మిగిలే ఉంది! ప్రభుత్వం హామీ మేరకు 16.35 లక్షల మంది రైతులకు ఇంకా రూ.10,384 కోట్లు రుణమాఫీ చేయాల్సి ఉంది. కానీ బడ్జెట్లో మాత్రం పైసా కూడా కేటాయించలేదు. దీంతో రుణమాఫీ ఒడిసిన ముప్పలాగా తేలిపోయిందని రైతులు చెబుతున్నారు. రూ.2 లక్షల పైగా రుణాలు కలిగిన రైతులు అలాగే ఉండిపోగా రూ.2 లక్షల వరకు రుణాలు కలిగిన 42 లక్షల మంది రైతులకు రూ.31 వేల కోట్ల రుణమాఫీ చేస్తామని సీఎం రేపంకేరెడ్డి వెల్లడించారు. గత బడ్జెట్ ప్రసంగంలోనూ ఈ అంశాన్ని పేర్కొనే కేటాయించారు. అందులో రూ.20,616 కోట్లు మాత్రమే మాఫీ చేశారు. మిగిలిన పైసా కూడా కేటాయించలేదు. రుణమాఫీపై ఇద్దరు సర్కారు పెద్దలు మాట తప్పారని విమర్శించి విమర్శిస్తున్నారు. రుణమాఫీకి కాంగ్రెస్ సర్కారు రాండాం చెప్పిందని, పెద్ద డోళా ఇచ్చిందని రైతులు మండిపడుతున్నారు.

వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాలకు కేటాయించిన నిధులు

విభాగం	నిధులు	ఇప్పుడు	తేడా
వ్యవసాయం, కోఆపరేషన్	49,383	24,439	- 23383
పశు సంవర్ధక, మత్స్యశాఖ	1,980	1674	- 306

(నిధులు రూ.కోట్లలో)

మంత్రిగా నిధులు కేటాయించింది. వాస్తవానికి పంటల బీమాకు ప్రభుత్వం రైతుల వాటా కలిపితే ఏడాదికి రూ.3 వేల కోట్ల వరకు నిధులు అవసరమవుతాయి. కానీ ప్రభుత్వం బడ్జెట్లో రూ.981 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించింది. 2019 కోట్లకు కోత వెట్టింది.

యాంత్రికరణకు అంతే బడ్జెట్లో వ్యవసాయ యాంత్రికరణ కోసం కేవలం రూ.54 కోట్లు కేటాయించింది. ఈ

గొర్రెలు, చేపల పంపిణీ బండ్

మత్స్యశాఖలు, గొర్రె కురుమల జమీందార్ల ఆర్థిక భరోసా కల్పించాలనే సంకల్పంతో కేసీఆర్ ప్రారంభించిన చేప పిల్లలు, గొర్రె పంపిణీకి కాంగ్రెస్ సర్కార్ ఎగనామం పెట్టిందని ఆయా వర్గాల ప్రజలు మండిపడుతున్నారు.

సాగుకు 9328 కోట్లు కోత

వ్యవసాయ శాఖకు భారీగా కోత వెట్టింది. నిరుడు రూ.9,388 కోట్లు కేటాయించగా ఈ ఏడాది కేవలం రూ.24,439 కోట్లు కేటాయించింది. నిరుడు రుణమాఫీకి కేటాయించిన రూ.26 వేల కోట్లు తీసిస్తే, వ్యవసాయానికి కేటాయించిన నిధులు నీకరంగా రూ.23,383 కోట్లు మాత్రమే. ఈ ఏడాది బడ్జెట్లో రుణమాఫీకి రూ.10,384 కోట్లు కేటాయించాల్సి ఉంది. ఇది తీసికోత తాజా బడ్జెట్ రూ.33,767 కోట్లుగా ఉండాలి. కానీ ప్రభుత్వం రూ.24,439 కోట్లు కేటాయించింది. తద్వారా వ్యవసాయశాఖకు రూ.9328 కోట్లు కోత వెట్టిపట్టాయి. ఇక పశుసంవర్ధక, మత్స్యశాఖలకు బడ్జెట్లో

బోసన్ ఇస్తామని రైతులకు హామీ ఇచ్చిన సర్కారు ఇప్పుడు సున్నం పెట్టి ప్రయత్నం చేస్తున్నదనే విమర్శలు వినిపిస్తున్నాయి. 1800 టన్నుల కేటాయించిన రైతులకు రూ.600 కోట్లతో సరిపెట్టించిన మండిపడుతున్నారు. భూమిలేని రైతులకు రూ.25 లక్షల మంది ఉన్నట్లు అంచనా వేసింది. 12 వేల చొప్పున ఇన్సూరెన్స్ లోకి రూ.3 వేల కోట్లు నిధులు అవసరం. కానీ ప్రభుత్వం మాత్రం రూ.600 కోట్లు వెట్టి కేటాయించింది. ప్రభుత్వం రూ.600 కోట్లు వెట్టి కేవలం రూ.1,800 కోట్లు నిధులు కేటాయించి చేతులు దులిపేసుకున్నదని ఆరోగ్యశాఖ అగ్రహం వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

సాగుకు సున్నం పెట్టిన సర్కారు

వర్గం	అవసరం	కేటాయింపులు
రుణమాఫీ	10,384	సున్నా
పంటల బీమా	3000	981
నన్నాలుకు బోసన్	4400	1800
రైతుల కాలిబండ్	3000	600
గొర్రెల పంపిణీ	2000	సున్నా
పంటల బీమా	--	సున్నా
చేపల పంపిణీ	100	సున్నా

పంటల కొనుగోళ్లకు నిధులు సున్నా

రైతులు పండించిన పంట మొత్తాన్ని కొనుగోలు చేస్తామంటూ ప్రకటించిన కాంగ్రెస్ సర్కారు బడ్జెట్లో మాత్రం నిధులు కేటాయించలేదు. ప్రభుత్వం నుంచి మార్కెట్ డ్యూరా కంటులు, మత్స్య, జీవవనాశీలక పంటల కోసం కొనుగోలు చేయాల్సి ఉంటుంది. కానీ ఇందుకోసం సర్కారు ఒక్క రూపాయి కూడా బడ్జెట్లో పెట్టకపోవడంపై రైతులు ఆగ్రహం వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

నిధులు కేటాయింపులు ఇలా..

గతేడాదిలో పోషకుల రోడ్డు, భవనాల శాఖకు 2025-26 బడ్జెట్లో కేటాయించు స్వల్పంగా వెంచారు. గత 2024-25 బడ్జెట్లో ఆ రోడ్డు రూ.5,790 కోట్లు కేటాయించగా, ఈ ఏడాది రూ.5,907 కోట్లు కేటాయించారు.